

Sygn. akt IX Ka 720/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 lipca 2014 roku

Sąd Okręgowy w Kielcach IX Wydział Karny-Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący: SSO Aleksandra Babilon- Domagała (spr.)

Sędziowie: SSO Jan Klocek

SSO Adam Zarzycki

Protokolant: protokolant sądowy Anna Wołowicz - Piłat

przy udziale Prokuratora Prokuratury Okręgowej w Kielcach Jerzego Kraski

po rozpoznaniu w dniu 25 lipca 2014 roku

sprawy **Z. D.**

oskarżonego o przestępstwo z art. 270 § 1 kk i art. 286 § 1 kk w zw. z art. 11 § 2 kk w zw. z art. 12 kk

na skutek apelacji wniesionej przez prokuratora

od wyroku Sądu Rejonowego w Ostrowcu Świętokrzyskim

z dnia 10 marca 2014 roku sygn. akt II K 908/12

I. utrzymuje w mocy zaskarżony wyrok uznając apelację za oczywiście bezzasadną;

II. zasądza od Skarbu Państwa na rzecz adw. A. K. kwotę 516,60 (pięćset szesnaście 60/100) złotych tytułem wynagrodzenia za obronę oskarżonego z urzędu świadczoną oskarżonemu Z. D. w postępowaniu odwoławczym;

III. kosztami procesu za postępowanie odwoławcze obciąża Skarb Państwa.

Sygn. akt IX Ka 720/14

UZASADNIENIE

Z. D. oskarżony został o to, że w dniu 14 października 2011 roku na terenie Niemiec, działając w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, w celu użycia za autentyczny, poprzez wpisanie daty pierwszej rejestracji o treści „30.04.2003” w rubryce nr 5, przerobił tymczasowy dowód rejestracyjny przypisany do tablic rejestracyjnych(...)samochodu marki A.(...)wydanego przez Region H.w dniu 14.10.2011 roku, a następnie w dniu 13 listopada 2011 roku działając w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, na terenie giełdy samochodowej przy ul. (...)w R.sprzedał samochód marki A. (...)nr (...): (...)wraz z przerobionym w/w tymczasowym dowodem rejestracyjnym wprowadzając w ten sposób kupującego w błąd co do faktycznej daty pierwszej rejestracji pojazdu przypadającej na dzień 27 października 2000 roku, czym doprowadził G. P.do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w kwocie 13000 złotych tj. o czyn z art. 270 § 1 kk i art. 286 § 1 kk w zw. z art. 11 § 2 kk w zw. z art. 12 kk.

Sąd Rejonowy w Ostrowcu Świętokrzyskim wyrokiem z dnia 10 marca 2014r., sygn. akt II K 908/12 orzekł co następuje:

I. oskarżonego Z. D. uniewinnił od popełnienia zarzucanego mu aktem oskarżenia czynu z art. 270 § 1 kk i art. 286 § 1 kk w zw. z art. 11 § 2kk w zw. z art. 12kk;

II. kosztami procesu obciążył Skarb Państwa.

Na podstawie art. 425 § 1 i 2 kpk, art. 427 kpk, art. 438 pkt 1 i 2 oraz art. 444 kpk wyrok powyższy w całości zaskarżył prokurator. Zarzucił:

1. obrazę art. 270 § 1kk i art. 286 § 1 kk poprzez przyjęcie, iż zachowanie oskarżonego polegające na wymazywaniu nr (...)samochodu w tymczasowym dowodzie rejestracyjnym oraz wpisanie nieprawdziwych danych do dowodu rejestracyjnego przypisanych do innego pojazdu zarówno w zakresie daty pierwszej rejestracji jak i nr (...) pojazdu, a następnie posłużenie się tym sfałszowanym dowodem rejestracyjnym przy sprowadzeniu go z Niemiec i sprzedaży pojazdu na terenie Polski, nie stanowi realizacji znamion przestępstwa z art. 270 § 1 kk i z art. 286 § 1 kk, co doprowadziło do uniewinnienia oskarżonego, pomimo oświadczenia oskarżonego, iż dwukrotnie /k.84/ wymazywał dane tam zawarte i jechał „na lewym” dowodzie rejestracyjnym i pomimo przyznania się podejrzanego do winy w zakresie art. 270 § 1 kk,

2. obrazę art. 397 § 4 kpk polegającą na:

- uznaniu, że brak ustalenia przez prokuratora w trybie art. 397 § 1 kpk procedury dotyczącej uzyskania niemieckich tymczasowych tablic rejestracyjnych oraz związanego z nimi dowodu rejestracyjnego spowodował, że wątpliwości co do tego dowodu Sąd poczytał na korzyść oskarżonego, podczas gdy doktryna jak i orzecznictwo (w tym m.in. Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 26 maja 2010 roku OSNKW 2010/10/89, Biul.SN 2010/10/24), wyraźnie wskazują, iż „pomimo tego, że prokurator nie przedstawił sądowi dowodów, do przedstawienia których został wezwany w trybie określonym w art. 397 § 1 k.p.k., wątpliwości wynikających z nieprzeprowadzenia tych dowodów nie można na podstawie art. 397 § 4 k.p.k. rozstrzygać na korzyść oskarżonego, jeżeli do ujawnienia się owych braków doszło już przed rozpoczęciem rozprawy, a nie dopiero w jej toku”, co miało miejsce w przedmiotowym postępowaniu, które to zachowanie doprowadziło do uniewinnienia oskarżonego,
- zleceniu prokuratorowi w toku postępowania jurysdykcyjnego do wykonania czynności, które Sąd mógł przeprowadzić samodzielnie, albowiem dowody takie jak: dokonanie tłumaczenia przez biegłego tłumacza dokumentacji zalegającej w aktach sprawy, powołanie biegłego z zakresu pisma ręcznego i in. wskazane przez Sąd, nie stanowiły istotnych braków postępowania w obliczu oświadczenia oskarżonego złożonego przed organami ścigania o przyznaniu się do popełnienia zarzucanych mu przestępstw, oraz o chęci skorzystania z dobrowolnego poddania się karze, a ich przeprowadzenie przez Sąd nie uniemożliwiało Sądowi wydania prawidłowego orzeczenia w rozsądnym terminie, tym bardziej, że wskutek działania Sądu strony zamieszkujące w O.zmuszone były do stawiennictwa do Komisariatu(...) Policji w R., celem pobrania materiału wpływowego do badań,

3. obrazę art. 2 § 2 kpk, polegającą na tym, że Sąd nie przeprowadził wyczerpującego postępowania dowodowego, poprzez zaniechanie przez Sąd ustalenia w drodze np. międzynarodowej pomocy prawnej procedury dotyczącej uzyskania niemieckich tablic rejestracyjnych oraz dowodu rejestracyjnego pojazdu - stałego oraz tymczasowego, która to okoliczność zdaniem Sądu była istotna, co podkreślono w uzasadnieniu wyroku, co doprowadziło do naruszenia zasady wyrokowania przez Sąd w oparciu o zasadę prawdy materialnej a w następstwie do uniewinnienia oskarżonego,

4. obrazę art. 391 §1 kpk polegającą na tym, iż pomimo odczytania na rozprawie zeznań pokrzywdzonego nie wyjaśniono sprzeczności w tych zeznaniach w zakresie doprowadzenia go do niekorzystnego rozporządzenia mieniem, biorąc pod uwagę, że w toku przesłuchania w dniu 01.12.2011 roku pokrzywdzony G. P. podkreślił, iż gdyby wiedział, że dokumentacja pojazdu została sfałszowana nigdy by tego samochodu nie kupił /k. 11/, natomiast w toku przesłuchania na rozprawie zeznał odmiennie dodając, że nie czuje się pokrzywdzonym w sprawie.

Powołując się na art. 437 kpk oraz art. 454 kpk prokurator wniósł o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do Sądu Rejonowego celem ponownego rozpoznania.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje

Apelacja prokuratora jawi się, jako oczywiście bezzasadna. Oznacza to, że brak jest argumentów do uznania podniesionych w niej zarzutów.

Dokonana przez Sąd Okręgowy kontrolna analiza przedmiotowej sprawy wykazała, iż stanowisko Sądu Rejonowego jest w pełni prawidłowe. Poparte jest ono rzeczową, logiczną i obiektywną analizą zgromadzonego materiału dowodowego. Nadto wskazać należy, iż zgromadzony materiał dowodowy jest kompletny i nie wymaga uzupełnienia.

Sąd Rejonowy swoje wnioski oparł o zasadę swobodnej oceny z uwzględnieniem zasad prawidłowego rozumowania oraz wskazań wiedzy i doświadczenia życiowego. W żaden sposób nie można uznać, iż w przedmiotowej sprawie doszło do błędu w ustaleniach faktycznych. Błąd taki może zaistnieć tylko i wyłącznie na skutek naruszenia przez Sąd art. 7 kbk i dokonaniu oceny dowodów sprzecznie z zasadami wiedzy, logiki i doświadczenia życiowego, bądź też wówczas, gdy Sąd czynił ustalenia faktyczne w oparciu o niepełny materiał dowodowy. W przedmiotowej sprawie sytuacja taka nie ma miejsca.

Precyzyjnie w uzasadnieniu orzeczenia Sąd Rejonowy wskazał w oparciu o jakie dowody czynił ustalenia faktyczne, oraz z jakich przyczyn przyznał poszczególnym dowodom walor wiarygodności, a innym go odmówił. Wyczerpująco, a zarazem trafnie Sąd Rejonowy przeprowadził rozważania na tle oceny prawno – karnej czynu zarzucanego oskarżonemu Z. D..

W swoich rozważaniach Sąd Rejonowy w sposób prawidłowy wziął pod uwagę wszystkie okoliczności faktyczne i prawne rzutujące na przedmiotową sprawę. W żadnym razie stanowiska Sądu Rejonowego nie można uznać za nielogiczne czy też nieobiektywne.

W pełni trafnie Sąd Rejonowy dokonał weryfikacji wyjaśnień oskarżonego Z. D. w kontekście pozostałych dowodów zgromadzonych w sprawie. Prawidłowo w zasadniczej części wyjaśnienia te zostały uznane za wiarygodne z uwagi na fakt, iż były one spójne z zeznaniami świadków M. S. oraz M. M., a także z dokumentacją w postaci tymczasowego dowodu rejestracyjnego i zielonej karty. Prawidłowo uznana za wiarygodną część wyjaśnień oskarżonego oraz zeznania świadków układają się w logiczny ciąg zdarzeń.

Brak jest także jakichkolwiek wątpliwości co do oceny zeznań świadków M. S., M. M. czy też G. P.. Zeznania wymienionych świadków zostały poddane gruntownej analizie, w której wykazano zakres w jakim mogły one zostać na uznane za wiarygodne. Dokonane wnioski nie budzi żadnych wątpliwości. W sposób jasny i logiczny wykazane zostały sprzeczności w zeznaniach M. M. jak i M. S.. Słuszny jest wniosek Sądu Rejonowego, iż wynikały one z chęci zaprezentowania się tych świadków w jak najkorzystniejszym świetle, jako osób mających jak najmniejszy związek ze sprawą. Niemniej jednak zasadnicza część zeznań tych świadków mogła zostać skorelowana z wyjaśnieniami oskarżonego jak i dowodami w postaci dokumentów, co pozwoliło w ten sposób na ich jednoznaczną ocenę i ustalenie w ich oparciu wiarygodnego stanu faktycznego.

Wskazać należy także, iż Sąd Rejonowy ustalając stan faktyczny posiłkował się opinią biegłej z zakresu badania dokumentów, która pozwoliła na jednoznaczne ustalenie, iż w dowodzie rejestracyjnym dokonywano zmian wpisów nanoszonych ołówkiem, jak i udzieliła odpowiedzi, których wpisów dokonywał oskarżony.

Bezpodstawne jest zarzut skarżącego, iż Sąd Rejonowy dopuścił się obrazy art. 270 § 1 kk i art. 286 § 1 kk stwierdzając, że czyn oskarżonego nie wyczerpywał znamion wskazanych przestępstw, w sytuacji przyznania się oskarżonego do winy i oświadczenia, iż dwukrotnie wymazywał dane w dowodzie rejestracyjnym. Stanowisko takie jest absurdalne. Nie można traktować takiej sytuacji, jak chciałby prokurator, jako automatycznego uznania oskarżonego za winnego zarzucanego mu czynu. W takim bowiem przypadku zbędne okazywałoby się jakiegokolwiek postępowanie dowodowe.

Aby można uznać przyznanie się oskarżonego do winy za wiarygodne, oskarżony musi złożyć pełne wyjaśnienia, w których nie będzie negował ani swego sprawstwa, ani winy, zaś w oparciu o nie możliwe będzie dokonanie pełnej i kompleksowej oceny sprawy, tak w aspekcie winy oskarżonego, kwalifikacji prawnej czynu, jak i okoliczności, które mają wpływ na wymiar kary. W przedmiotowej sprawie nie należy ponadto zapominać, iż oskarżony zdeklarował przyznanie się do zarzucanego mu czynu jedynie w postępowaniu przygotowawczym, natomiast w postępowaniu przed Sądem nie przyznał się do zarzucanego mu czynu.

Podkreślić należy, iż przyznanie się oskarżonego w wyjaśnieniach złożonych w postępowaniu przygotowawczym miało charakter formalny, albowiem Z. D. stwierdził wówczas jedynie, iż podtrzymuje dotychczas złożone w charakterze świadka zeznania. Natomiast w postępowaniu przed Sądem oskarżony stwierdził, iż nie przyznaje się do winy, a w swoich wyjaśnieniach odniósł się jedynie do wskazania okoliczności i sposobu wypełniania niemieckiego dowodu rejestracyjnego, nie odnosząc się w żaden sposób do zarzucanego mu w ramach czynu oszustwa. Do Sądu należała więc ocena tych wyjaśnień w kontekście całości zgromadzonego materiału dowodowego pod kątem realizacji przez oskarżonego znamion zarzucanego mu czynu. To Sąd, oceniając materiał dowodowy, ustala czy doszło do realizacji znamion czynów zarzucanych aktem oskarżenia. Nie może decydować o tym subiektywne przekonanie oskarżonego.

Odnośnie zarzucanej obrazy prawa materialnego wskazać należy także, iż skarżący w żaden sposób nie kwestionuje, kluczowego dla sprawy ustalenia dokonanego przez Sąd Rejonowy, a mianowicie, iż dowód rejestracyjny, którego fałszerstwo zarzucano oskarżonemu nie został uznany za dokument w rozumieniu art. 115 § 4 kk. Z niekwestionowanych przez skarżącego tłumaczeń dowodu rejestracyjnego i zawartego w nim pouczenia w sposób bezsprzeczny wynika, iż powinien on być wypełniony pismem trwałym aby można uznać go za ważny, a więc taki, który ze względu na zawartą w nim treść stanowiłby dowód prawa, stosunku prawnego lub okoliczności mającej znaczenie prawne, i który tylko wówczas mógłby być przedmiotem przestępstwa z art. 270 § 1 kk.

Ponadto w pełni słuszne są wnioski Sądu Rejonowego odnośnie braku realizacji przez oskarżonego znamion oszustwa. Również i w tym zakresie nie można zgodzić się z gołosłownymi twierdzeniami skarżącego o naruszeniu art. 286 § 1 kk.

Oszustwem jest motywowane celem korzyści majątkowej doprowadzenie innej osoby do niekorzystnego rozporządzenia mieniem przez wprowadzenie jej w błąd albo wyzyskanie błędu lub niezdolności do należytego pojmowania przedsiębranej czynności. Istota tego przestępstwa polega więc na posłużeniu się fałszem jako czynnikiem sprawczym, który ma doprowadzić pokrzywdzonego do podjęcia niekorzystnej decyzji majątkowej. Konieczna do przypisania czynu z art. 286 § 1 kk jest realizacja znamienia czynnościowo-skutkowego.

Na gruncie przedmiotowej sprawy bezsprzecznie do jego realizacji nie doszło. Z zeznań pokrzywdzonego w sposób jasny wynikało, iż dokonując zakupu nie opierał się on na informacjach zawartych w niemieckim dowodzie rejestracyjnym albowiem dokumentów tych w chwili zakupu nie przeglądał, a informacje o danych pojazdu czerpał z kartki umieszonej za szybą pojazdu gdzie widniała rzeczywista data produkcji samochodu określona na rok 2000 oraz cena adekwatna do rocznika pojazdu. Tymczasem zarzut stawiany oskarżonemu dotyczył przerobienia w tymczasowym dowodzie rejestracyjnym daty pierwszej rejestracji pojazdu, która to data pierwszej rejestracji nie miała żadnego znaczenia dla decyzji o zakupie samochodu przez G. P..

Nie sposób w tych okolicznościach przypisać oskarżonemu działanie z zamiarem bezpośrednim kierunkowym, tak co do celu działania, jak i używanych środków.

Nie można zgodzić się także z zarzutem skarżącego, iż nie wyjaśniono sprzeczności w zeznaniach pokrzywdzonego G. P. dotyczących jego stwierdzenia w toku postępowania przygotowawczego, iż gdyby wiedział że dokumentacja zakupionego samochodu została sfalszowana nigdy by go nie kupił oraz stwierdzenia przed Sądem, iż nie czuje się pokrzywdzony. W sprawie mamy do czynienia z wyrażeniem przez świadka własnych, subiektywnych odczuć, które w momencie pierwszego przesłuchania wynikały z emocjonalnej reakcji na zaistniałą sytuację, obawy przed komplikacjami, a nawet utartą zakupionego samochodu. Ponadto odczucie świadka co do tego czy czuje się on pokrzywdzonym w sprawie nie ma znaczenia dla oceny znamion czynu zarzucanego oskarżonemu.

Wskazać jednak należy, iż zeznania świadka G. P. poddane zostały wnikliwej i prawidłowej analizie. W sposób bezsprzeczny wynika z nich, iż kupując samochód miał on pełną świadomość jego rocznika, a w trakcie sprzedaży nie zauważył nawet, iż w dowodzie rejestracyjnym pojazdu widnieje inna data pierwszej rejestracji, o czym dowiedział się dopiero w chwili zatrzymania przez policję. Z wiarygodnych zeznań świadka wynika więc, iż w trakcie sprzedaży był on zapewniany o rzeczywistej dacie produkcji pojazdu, a nie wynikającej z błędnego wpisu w dowodzie rejestracyjnym daty pierwszej rejestracji.

Tym samym brak jest podstaw do twierdzenia, iż oskarżony zmierzał bądź wywołał u pokrzywdzonego fałszywe wyobrażenie na temat cech sprzedawanego samochodu osobowego.

Nie zasługuje na uwzględnienie także sformułowany przez skarżącego zarzut obrazy art. 2 § 2 kpk poprzez zaniechanie przez Sąd ustalenia w drodze międzynarodowej pomocy prawnej procedury dotyczącej uzyskania niemieckich tablic rejestracyjnych oraz dowodu rejestracyjnego. Ze stanowiskiem takim nie można się zgodzić. Nie była dla przedmiotowej sprawy istotna cała procedura związana z uzyskaniem tablic rejestracyjnych. Sąd Rejonowy zlecał prokuratorowi dokonanie ustaleń w tym zakresie, jednakże precyzował ich zakres wskazując na takie kwestie, jak ustalenie czy tablice rejestracyjne i dowód rejestracyjny przyporządkowane są do konkretnego pojazdu, czy w celu ich uzyskania wypełnia się wnioski, kto jest uprawniony do uzupełnienia drugiej strony dowodu i jakim środkiem należy to uczynić. Prokurator co prawda czynności tej nie wykonał, jednakże automatycznie nie oznacza to, iż brak było możliwości dokonania ustaleń w tym zakresie w szczególności, iż zlecono także uzupełnienie materiałów o dokonanie tłumaczenia na język polski niemieckich dokumentów. W oparciu o przetłumaczone dokumenty możliwe było uzyskanie informacji dotyczących kwestii o jakich ustalenie zwracał się Sąd Rejonowy. W sposób jednoznaczny tłumaczenia wskazywały, iż czasowe tablice rejestracyjne przeznaczone są dla jednego pojazdu opisanego na odwrocie dowodu rejestracyjnego i w przedmiotowej sprawie czasowe tablice rejestracyjne przydzielone zostały M. M., a warunkiem ważności dowodu rejestracyjnego było wypełnienie go pismem trwałym i jego podpisanie.

Tym samym w żaden sposób nie naruszono także art. 397 § 4 kpk, albowiem nie rozstrzygano w tym zakresie jakichkolwiek wątpliwości na korzyść oskarżonego.

W pełni logiczne i obiektywne są wnioski Sądu Rejonowego, iż uzupełnienie dowodu rejestracyjnego ołówkiem nie stanowiło jego wypełnienia pismem trwałym, a w konsekwencji nie powodowało, iż dokument ten stawał się dokumentem ważnym i autentycznym, z którym wiązałyby się publiczne zaufanie do dokumentów, i z którym związane byłoby określone prawo, albo który ze względu na zawartą w nim treść stanowiłby dowód prawa, stosunku prawnego lub okoliczności mającej znaczenie prawne.

Jak słusznie wskazał Sąd Rejonowy zmiana treści dokumentu, który nie uzyskiwał ważności i autentyczności, poprzez wpisanie innej treści, przy tym ponownie ołówkiem, nie mogło wyczerpywać znamion przestępstwa z art. 270 § 1 kk.

Apelacja prokuratora stanowi jedynie gołosłowną polemikę z prawidłowymi ustaleniami Sądu Rejonowego. Nie zawiera ona merytorycznych i logicznych argumentów, które w jakikolwiek sposób mogłyby podważać stanowisko Sądu Rejonowego.

Przeprowadzone przez Sąd Rejonowy wnioski stanowią wyraz rozważenia wszystkich okoliczności oraz jest zgodne ze wskazaniami wiedzy i doświadczenia życiowego, a nadto zostało wyczerpująco i logicznie uargumentowane w uzasadnieniu wyroku.

Mając na uwadze powyższe okoliczności Sąd Okręgowy na podstawie art. 437 § 1 kpk i art. 456 kpk zaskarżony wyrok utrzymał w mocy.

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 626 § 1 kpk w zw. z art. 636 § 1 kpk oraz § 14 ust 2 pkt 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu.

SSO J. Klocek SSO A. Babilon – Domagała SSO A. Zarzycki